

שיעור 3 בהכנה (מבנה הנפש והבדלי הנשמות)

תניא פרק א

אך ביאור הענין על פי מ"ש הרח"ו ז"ל בשער הקדושה [ובע"ח שער נ' פ"ב] דלכל איש ישראל אחד צדיק ואחד רשע יש שתי נשמות דכתיב ונשמות אני עשיתי שהן שתי נפשות נפש אחת מצד הקליפה וסטרא אחרא והיא המתלבשת בדם האדם להחיות הגוף וכדכתיב כי נפש הבשר בדם היא וממנה באות כל המדות רעות מארבע יסודות רעים שבה דהיינו כעס וגאווה מיסוד האש שנגבה למעלה. ותאות התענוגים מיסוד המים כי המים מצמיחים כל מיני תענוג. והוללות וליצנות והתפארות ודברים בטלים מיסוד הרוח. ועצלות ועצבות מיסוד העפר. וגם מדות טובות שבטבע כל ישראל בתולדותם כמו רחמנות וג"ח באות ממנה כי בישראל נפש זו דקליפה היא מקליפ' נוגה שיש בה ג"כ טוב והיא מסוד עץ הדעת טוב ורע: משא"כ נפשות אומות עובדי גלולים הן משאר קליפות טמאות שאין בהן טוב כלל כמ"ש בע"ח שער מ"ט פ"ג וכל טיבו דעבדין האומות עובדי גלולים לגרמייהו עבדין וכדאיתא בגמרא ע"פ וחסד לאומים חטאת שכל צדקה וחסד שאומות עובדי גלולים עושין אינן אלא להתייחר כו':

פרק ב

ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ואתה נפחת בי וכמ"ש בזוהר מאן דנפח מתוכיה נפח פי' מתוכיותו ומפנימיותו שתוכיות ופנימיות החיות שבאדם מוציא בנפיתו בכח: כך עד"מ נשמות ישראל עלו במחשבה כדכתיב בני בכורי ישראל בנים אתם לה' אלהיכם פי' כמו שהבן נמשך ממוח האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית'.

כאמור לכל אדם ישנן 2 נפשות – נפש בהמית ונפש אלוקית. גם נפש הגויים מורכבת מ 2 חלקים (אך שונים בהרכבם ובאיכותם מהנפש של היהודי) האחת גם היא **הנפש הבהמית** אך השנייה היא **הנפש המושכלת**. וההבדל הוא שבגויים אין חלק אלוקי כלל. וכמו שכתב בעל התניא כל פעולה שהגוי עושה מגיעה עם ניתוח של רוח או הפסד. ונסביר, שכשגוי עושה מעשה טוב הוא עושה זאת רק בשביל למלא שביעות רצונו או להגדיל את כבודו ושמו בעולם. בעוד שאצל היהודי אין זה כך, היהודי יכול לעשות טוב גם ללא מטרות נסתרות. (שונים הם חסידי אומות העולם או המתגיירים שע"פ הסוד נשמתם יורדת לעולם לכתחילה ע"מ להתגייר). לעומת היהודי, לגוי אין אפשרות להדבק ולהקשר עם הבורא בקשר של אמת כמו אב לבן. וניתן דוגמא אם גוי נתן כסף עבור ילד חולה שהיה צריך ניתוח חשוב ובסוף הילד מת בניתוח (ל"ע), הוא יחשוב במוחו "חבל, הכסף הלך סתם" ... בעוד שיהודי יגיד "עשיתי מצוות צדקה".

הבדל נוסף בין נשמת היהודי לנשמת הגוי הוא שגם **הנפש הבהמית** של היהודי מגיעה ממקום רוחני גבוה יותר מאשר **הנפש הבהמית** של הגוי. ונסביר שבספר התניא מביא האדמו"ר הזקן חידוש שגם **בנפש הבהמית** של היהודי יש טוב כיוון שהיא מגיעה מעולם "קליפת נגה" שיש בו גם כן מעט טוב. (נגה מלשון אור נוגה=אור חלש עמום) הכוונה שיש בעולם הזה שנקרא "קליפת נגה" גם מעט חן = 58 = נגה, שממנו מגיע הטוב של **הנפש הבהמית** (ארצית, גשמית, חיונית) הרצון להטיב סתם כך גם ללא מטרה נסתרת. בעוד שהנפש הבהמית של אומות העולם מגיעה מ "ג' קליפות הטומאה" שהן 3 עולמות הנמוכים ביותר בדרגתם הרוחנית ולמעשה משוללים טוב לחלוטין. סיכום מבנה העולמות והנפשות בצורת טבלה:

עולם	מהותו	תודעת האדם
אצילות	עולם שכולו טוב	בעל כוונות טובות ומצוות פנימיות
בריאה	עולם שרובו טוב ומיעוטו רע	עושה טוב ללא קשר למצוות
יצירה	עולם שחציו טוב וחציו רע	אדם מעשי בעל מצוות חיצוניות
עשייה	עולם שרובו רע ומיעוטו טוב	מידי פעם מנצנץ בו איזה חסד
ג' קליפות	עולם שכולו רע	אינטרס אישי גרידא

יהודי	נפש בהמית: מעולם נגה	נפש אלוקית: חלק אלוקה ממעל
גוי	נפש בהמית: מעולם הקליפות	נפש מושכלת: מעולם נוגה